

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.I.21.205/2016/4. szám**

A Szegedi Ítéltábla a dr. Lévyné dr.Vígh Ildikó ügyvéd által képviselt **felperes neve(címe)** szám alatti lakos felperesnek – a **(jogtanácsos neve)** által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szolnoki Törvényszék 2016. június 20. napján kelt 5.P.20.033/2016/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

**Í T É L E T E T:**

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja** és a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 67.800,- (Hatvanhétezer-nyolcszáz) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 129.400,- (Egyszázhuszonkilencezer-négyszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I N D O K O L Á S**

A peres felek – miután a felperes megismerte a szerződés tervezetét és az alperes Általános szerződési feltételeit – 2006. november 25-én kölcsönszerződést kötöttek, melynek alapján az alperes 3.600.000,- Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek egy **(X)** típusú gépjármű megvásárlásához. A kölcsön CHF alapú, változó kamatozású konstrukciójú, futamideje 120 hónap, havi törlesztőrészelete 42.815,- Ft, teljes hiteldíjmutatója pedig 7,81 %. Megállapodtak, hogy az ÁSZF-ben meghatározott EURIBOR és EURO árfolyam helyett CHF LIBOR-t és CHF árfolyamot kell alkalmazni. Rögzítették, hogy a kölcsönszerződés egyedi része kizárólag az MCSK-0501 számú általános szerződési feltételekkel – illetve annak esetleges módosításaival – együtt érvényes, melynek átvételét az adós a szerződés aláírásával igazolta. Az ÁSZF 7. pontja szerint attól függően, hogy a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben hogy állapodtak meg, a szerződés törlesztőrészeletei fixek vagy változóak, utóbbi esetén a kölcsön törlesztőrészeletei az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása alapján vagy forint, vagy devizaalapon változnak a jelen általános szerződési feltételekben foglaltak szerint. A törlesztőrészlet különbözetén devizaalapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet és árfolyamkonverziót is tartalmazó árfolyamkülönbözetet, forint alapú kölcsön esetén a jelen szerződés szerint számított kamatkülönbözetet kell érteni.

Devizaalapú kölcsön esetén a törlesztőrészlet(ek) változása – amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben másként nem állapodnak meg – az alábbi két tényező jelen szerződésben meghatározott időpontokban (mérési időpontok) és mértékben történő változásának függvénye:

- EURIBOR (3 hónapos EURO- hitelkamat Brüsszelben), amennyiben a mérési időpontban az EURIBOR változásának mértéke az 1 százalékpontot meghaladja, a szerződés megkötését megelőző napon érvényes EURIBOR-hoz képest.
- Az EURO-árfolyam, amennyiben a kölcsönszerződés napját megelőző napon érvényes EURO OTP Bank Rt. deviza külkereskedelmi vételi árfolyama (a továbbiakban: EURO OTP Bank Rt. devizavételi árfolyam) eltér a mérési időpont napját megelőző munkanapon érvényes EURO OTP Bank Rt. deviza külkereskedelmi eladási árfolyamától (a továbbiakban: EURO OTP Bank Rt. devizaeladási árfolyam).

Amennyiben a szerződő felek az egyedi kölcsönszerződésben a vonatkozó üres rész kitöltésével akként állapodnak meg, hogy a törlesztőrészlet-változás nem a jelen pontban meghatározott, hanem attól eltérő két tényező függvénye, úgy az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezők változása az irányadó a változó törlesztőrészletek vonatkozásában és az előtörlesztés vagy részbeni előtörlesztés tekintetében is. Ez utóbbi esetben a jelen általános szerződési feltételekben az EURIBOR és az EURO-árfolyam helyett az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott tényezőket kell megfelelően alkalmazni (behelyettesíteni).

Részletezi a törlesztőrészlet-különbözet kiszámításának képletét, a képletben használt fogalmak magyarázatát, a kamat- és árfolyamkülönbözet feltételeit, számítását.

A fentiek szerinti törlesztőrészlet-változás külön értesítés, illetve külön elfogadás nélkül is a szerződő felek által meghatározottnak és elfogadottnak minősül.

A kölcsönszerződés mellékletét képező fizetési ütemezés tartalmazta az egyes teljesítések esedékességét, a tőke és az ügyleti kamat induló mértékét, valamint ezek teljesítése esetére a fennmaradó tőketartozásokat. Az ütemezés a 2006. december 10. - 2016. november 10. közti időszakra szól. Tájékoztatást nyújtott egyebek mellett arról is, hogy a törlesztőrészletek változóak, azok a futamidő alatt a kölcsönszerződésben – különös tekintettel annak 7. és 9. pontjára – foglaltak szerint változhatnak.

A szerződéskötést megelőzően az üzletkötő tájékoztatta a felperest a forintalapú, illetve devizahitel konstrukcióról, arról, hogy előbbinél a törlesztőrészletek lényegesen magasabbak, illetve hogy a deviza árfolyam változásából eredően a törlesztőrészletek összege mindkét irányba változhat. A korábbi évek tapasztalatait alapulvéve elmondta továbbá, hogy az árfolyam csekély mértékben ingadozott. A jövőre nézve az árfolyamváltozás mértékére vonatkozóan konkrét tájékoztatást nem adott. Az világos volt a felperes számára, hogy az árfolyam emelkedhet, mely őt terheli.

A felperes és férje korábban már kötött devizalapú hitelszerződést, mellyel kapcsolatban pozitív tapasztalataik voltak.

A 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) alapján az alperes 2015. április 13-án elkészítette a perbeli szerződéshez kapcsolódó elszámolását, amely felülvizsgáltként minősül.

A felperes módosított keresetében az egyedi kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását kérte és annak hatályossá nyilvánítása mellett az alperest 1.079.174,- Ft tőke és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni. Hivatkozása szerint az egyedi kölcsönszerződéssel kapcsolatban kockázatteljesítő nyilatkozatot nem írt alá, az árfolyamkockázatról semmiféle tájékoztatást nem kapott, ezért a kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése, azaz a szerződés devizalapúsága tisztességtelen. Kereseti kérelme jogalapjaként a szerződéskötéskor

hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6)-(7) bekezdéseit jelölte meg, egyben hivatkozott a 2/2014. PJE 1. pontjára.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a kereset elutasítására irányult, azt mind jogalapjában, mind összecszerűségében vitatta. Másodlagosan a kölcsönszerződés hatályossá nyilvánítását igényelte azzal, hogy a bíróság kötelezze a felperest 484.187,- Ft és járulékai megfizetésére. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdései a perbeli kölcsönszerződésre nem vonatkoznak, ugyanis az nem tartalmaz ingatlanra kikötött vételi jogot, és nem devizaszerződés, hanem devizaalapú kölcsönszerződés. Másodlagos érvelése szerint tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, a felperes nem gondolhatta alappal azt, hogy az árfolyamkockázat őt nem, vagy csak korlátozott mértékben terheli. Véleménye az volt, önmagában a kockázatteltérő nyilatkozat hiánya sem eredményezi automatikusan a szerződés érvénytelenségét. A Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatának 1. pontjára utalva hangsúlyozta, a fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezés, tisztességtelensége ezért nem vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában a szerződést fogyasztási kölcsönszerződésnek minősítette. Az ÁSZF 7. és 9. pontja, valamint a kölcsönszerződés mellékletét képező fizetési ütemezés alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást megadta, a felperes tisztában volt azzal, hogy az árfolyamváltozásból eredő esetleges törlesztőrészlet emelkedést neki kell viselnie. Ennek kapcsán utalt az értékesítésben közreműködő ügyintéző tanúvallomására és arra, hogy a felperes döntését saját korábbi tapasztalata és ismerősöktől szerzett egyéb információi is segítették. Rámutatott, a kockázatteltérő nyilatkozat hiánya vagy a törvényi előírásoknak meg nem felelése nem eredményezi a szerződés érvénytelenségét. A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis a más jogági szabályokat sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági szabályozás kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét okozza, a Hpt. rendelkezései viszont a kockázatteltérő nyilatkozat hiányához nem fűzik a semmisség jogkövetkezményét. Kiemelte, az együttműködési kötelezettség megszegése nem érvénytelenségi ok, az a szerződésszegés szankcióit vagy kártérítés kötelezettségét vonja maga után, illetve – adott esetben – a szerződés tévedés vagy megtévesztés címén történő megtámadására adhat alapot. A per adatai alapján megállapíthatónak találta, hogy a felperes érdekeit, a korrekt és teljes körű tájékoztatás követelményét szem előtt tartva az alperes tájékoztatta az esetleges terhekről. A Kúria 2/2014. PJE határozata alapján hangsúlyozta, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen lehet. Jelen esetben azonban, mivel a felperes számára egyértelmű volt, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, a vizsgált kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amely annak megváltoztatására és a keresete szerinti ítélet meghozatalára irányult. Fellebbezését a másodfokú eljárásban módosította és az alperest 1.618.023,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni. Követelését az elsőfokú ítélet meghozatalát követően esedékessé vált részletekkel emelte fel. Hangsúlyozta, a kockázatteltérő nyilatkozat hiánya, valamint a tájékoztatás alperesnek felróható elmaradása miatt az árfolyamkockázat őt terhelő korlátlan viselése számára fogyasztóként nem volt felismerhető, illetőleg érthető. Alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve őt csak

korlátozott mértékben terheli, ezért a szerződés devizaalapúsága, az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés tisztességtelen. Kiemelte, kereseti kérelme jogalapjaként nem a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseit, hanem a Ptk. 205. és 209. §-ait, 237. § (2) bekezdését, 239. § (2) bekezdését és a Hpt. 203. §-át jelölte meg. Sérelmezte, hogy az elsőfokú ítélet tényként állapította meg, a kölcsönszerződés megkötése előtt 2 nappal megkapta a szerződés tervezetét, ilyen előadást ugyanis nem tett és ez tanúvallomásban sem hangzott el. Ezzel szemben állította, a kölcsönszerződés egyedi részét és az általános szerződési feltételeket azok aláírásakor vette kézhez, az okirat teljes tartalmát ekkor ismerte meg. Hangsúlyozta, a jogügylet kapcsán a Hpt. szerinti kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá, erre vonatkozó állítását érdemi ellenkérelmében az alperes is elismerte. Véleménye szerint az ÁSZF 7. és 9. pontja a kockázatfeltárás követelményének akkor sem felel meg, ha kiegészül az elsőfokú bíróság által hivatkozott fizetési részletezővel. Az alperes megbízottjától kapott tájékoztatás nem volt megfelelő, tanúvallomásából egyértelműen kiderült, hogy a szerződéskötés idején maga sem gondolta és az alperestől sem rendelkezett olyan információval, hogy az árfolyamkockázat kedvezőtlen változása miatt a törlesztőrészek összege korlátlanul megnőhet. Kifejtette, a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdései fogyasztóvédelmi szabályokat tartalmaznak, így az alperes kockázatfeltárási kötelezettségének akkor tett volna eleget, ha a szerződésben azt egyértelmű módon rögzíti. A valós árfolyamkockázat viszont jelen körülmények között rejtve maradt. Az ÁSZF 7/A. pontja, mivel nem felel meg az átlagfogyasztó számára adandó világos tájékoztatás követelményének, tisztességtelen és a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi. Fenntartotta korábbi nyilatkozatát, miszerint az elsőfokú eljárás során csatolt tájékoztatót nem látta, azt részére nem adták át. Fellebbezésének kiegészítésében, illetve módosításában az alperest 1.618.023,- Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni a szerződés hatályossá nyilvánítása mellett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai szerinti helybenhagyására irányult. Kiemelte, az árfolyamváltozás hatását, az árfolyamkülönbség számításának és kiterhelésének részletes szabályozását a kölcsönszerződés egyedi része tartalmazza, az ÁSZF vonatkozó rendelkezései ugyanis beemelésre kerültek a kölcsönszerződés egyedi részébe. A felperes személyes előadására és a tanú vallomására utalva állította, a felperesnek a szükséges tájékoztatást az árfolyamváltozással kapcsolatban megadta, számára egyértelműen felismerhető volt, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, amely kizárólagosan őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Hangsúlyozta, a Ptk. a szerződéskötés idején nem tartalmazta a felperes által hivatkozott „világos, érthető” kitételt. Mindezek következtében a támadott kikötés és ekként a szerződés nem érvénytelen.

A fellebbezés az ügy érdemét tekintve **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítélet tábla abból levont jogi következtetéseivel is egyetért, kifejtett jogi érveit megismételni ezért nem kívánja.

A fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki:

A felperes fellebbezésében (2. oldal első bekezdés) állította, az elsőfokú ítélet tévesen rögzíti tényként, hogy a felperes 2006. november 13-án megkapta a kölcsönszerződés tervezetét. Ezzel szemben az elsőfokú iratok között 3/A/1. alatt fellelhető megállapodás második bekezdése szerint az adós aláírásával elismerte, hogy megismerte a kölcsönszerződés tervezetét. Az okirati bizonyítékkal ellentétes tényállítást a felperesnek kellett volna bizonyítania a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján, mely kötelezettségének azonban sem az első-, sem a másodfokú eljárásban nem tett eleget. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy a felperesnek a kölcsönszerződés aláírását megelőzően már lehetősége volt annak tartalmát megismerni.

A felperes az eljárásban a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmét elsősorban arra alapította, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá és nem kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatra vonatkozóan.

Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott, a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatában úgy foglalt állást, hogy a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az a rendelkezése, mely szerint az árfolyamkockázatot kedvezőbb kamatmérték ellenében korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, tisztességtelensége ezért főszabályként nem vizsgálható. Tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érhető (1. pont). A jogegységi határozat szövegéből is kitűnően tehát az árfolyamkockázatról szóló rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálata során egyrészt a szerződés szövegére, másrészt a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra kell figyelemmel lenni.

Az ítéletábra elsődlegesen rámutat arra, hogy nincs a pénzügyi intézménynek olyan kötelezettsége, hogy az árfolyamváltozás kockázatáról a szerződéskötés napját megelőzően tájékoztassa a fogyasztót. Az árfolyamváltozás kockázatát teljes mértékben az adósra hárító szerződéses kikötés nem tisztességtelen önmagában azért, mert a kockázatfeltáró nyilatkozatot akár maga a szerződés tartalmazza (eBDT2016. 3457. számú döntés). Így pusztán abból a tényből, hogy a felperes külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá, még nem következik az árfolyamkockázat áthárítását lehetővé tevő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége.

A 6/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjában foglaltakból kitűnően a pénzügyi intézményt a jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek csak az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre, ugyanakkor a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás mértékére, várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére. Így arra sem, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Az ilyen tartalmú tájékoztatás nem is teljesíthető, mert hiányzik az ehhez szükséges adatok előreláthatósága (BH2012/7/G.4. számú elvi határozat).

A továbbiakban ezért azt kellett vizsgálni, hogy a kellően tájékozott, átlagos fogyasztó számára az árfolyamkockázat őt terhelő volta világos volt-e, vagy sem. E körben pedig nemcsak a szerződés szövegének, hanem az egyéb körülményeknek is szerepe lehet. Fontos, hogy a felperes személyes meghallgatásakor maga adta elő, hogy korábban is volt devizaalapú hitele, ismerte annak lényegét. Saját előadása szerint is tisztában volt azzal a körülménnyel, hogy ha az árfolyam változik, akkor ez kihat törlesztőrészletének összegére, pusztán ennek mértékével nem volt tisztában (Szolnoki Törvényszék 5.P.20.033/2016/8. számú jegyzőkönyv 3. oldal 5. bekezdés). Ezt megerősítette a felperes volt házastársa, **(tanú neve)** tanúvallomása is, aki előadta, arra gondoltak, hogy minimális mértékben történhet emelkedés (ugyanezen jegyzőkönyv 4. oldal 2. bekezdés). Az alperesi jogi képviselő kérdésére pedig nyilatkozatát úgy pontosította, azzal tisztában voltak, hogy az árfolyamváltozás kihat a törlesztőrészletre, de mivel korábban kedvező tapasztalataik voltak, arra nem gondoltak, hogy ez jelentős mértékű emelkedést jelenthet. A tanúként meghallgatott üzletkötő is akként nyilatkozott, hogy korábbi tapasztalatairól tudott információt adni a felperesnek, a jövőre nézve nem. A peradatokból egyértelműen megállapítható tehát, hogy a felperes tisztában volt az árfolyamváltozás törlesztőrészletre való kihatásával, ami pozitív, de negatív irányú is lehet, illetve azzal is, hogy az őt terheli, a változás mértékére vonatkozóan viszont az alperesnek nem állt fenn tájékoztatási kötelezettsége, hiszen azt az adott időpontban nem prognosztizálhatta. Ezért – figyelembe véve és egységesen értékelve az ÁSZF 7. és 9. pontjait, valamint a felperes

rendelkezésre bocsátott fizetési ütemezést – helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az árfolyamváltozást lehetővé tevő szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen, mert annak kockázatával a fél a szükséges mértékben tisztában volt, nem gondolhatta alappal, hogy árfolyamkockázat nincs, vagy őt az csak korlátozott mértékben terheli. Ez egyben azt is jelenti, hogy a szerződés emiatt sem részlegesen, sem egészében nem érvénytelen.

Észlelte ugyanakkor az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az elsőfokú eljárási illeték összegét. A felperes marasztalási keresetet terjesztett elő, ezért a peres eljárás illetékének alapja a pertárgy értéke, ahhoz nem számítandó hozzá a megállapítási kereset miatt meg nem határozható pertárgyértékként további 600.000,- Ft. Az ítéletábra ezért a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét a marasztalási keresethez igazodó pertárgyértéknek megfelelő mértékre szállította le s az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján kizárólag etekintetben megváltoztatta, míg egyebekben azt helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes köteles az alperes jogi képviselével összefüggésben a másodfokú eljárásban felmerült eljárási költségeit megfizetni a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, amelyet az ítéletábra a kifejtett tevékenységgel arányban állóan állapított meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) és (6) bekezdése szerint, melynek alapja azonban a másodfokú eljárásban felemelt marasztalási összeg. Itt jegyzi meg az ítéletábra, hogy fellebbezésének módosítása a Pp. 146. § (5) bekezdés c) pontja értelmében nem keresetváltoztatás, így arra korlátozás nélkül lehetősége volt.

Szintén köteles megfizetni pervesztességére tekintettel a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt – ugyancsak a kereseti követelést meghaladó fellebbezési értékhez igazodó – fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján (Itv. 46. § (1) bekezdés).

Szeged, 2017. március 3.

|                         |                    |                              |
|-------------------------|--------------------|------------------------------|
| Dr. Kiss Gabriella s.k. | Bálint Attila s.k. | Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k. |
| a tanács elnöke         | előadó bíró        | táblabíró                    |